

KONKURS „ZABYTEK ZADBANY"
NA WARMII I MAZURACH W 2015 ROKU NAGRODZONE REALIZACJE KONSERWATORSKIE Z WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

„Zabytek Zadbany" to coroczny konkurs na najlepsze prace konserwatorskie, rewaloryzacyjne, adaptacyjne przeprowadzone przy rejestrowych zabytkach nieruchomych. Nagrody i wyróżnienia wręcza Generalny Konserwator Zabytków. Ze względu na różnorodność obiektów i zakresu prowadzonych przy nich działań konserwatorskich konkurs obejmuje pięć kategorii zgłoszeń:

– ochrona wartości zabytkowych pojedynczego obiektu
– rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu (w tym założenia dworskie i pałacowe)
– adaptacja obiektów zabytkowych
– architektura i konstrukcje drewniane
– architektura przemysłowa i dziedzictwo techniki.

W tegorocznej edycji zgłoszono 70 obiektów zabytkowych z całej Polski. W każdej z kategorii tytułem laureata nagrodzono jeden zabytek, trzy wyróżniono. Wręczenie tytułów

„Zabytku Zadbanego" miało miejsce 21 kwietnia 2015 roku w czasie obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w pałacu Branickich w Białymstoku.

Z województwa warmińsko-mazurskiego tytuł zdobyły trzy realizacje. Tytuł laureata w kategorii rewaloryzacji przestrzeni kulturowej i krajobrazu otrzymał samorząd Dobrego Miasta za **rewitalizację zespołu domów z XVIII--XIX wieku przy dawnych murach miejskich przy ul. Sowińskiego**. We wnętrzach utworzono tak zwany skansen miejski, muzeum dawnych zawodów, połączone z pracowniami ośrodka kultury. W otoczeniu uczytelniono dawne podziały parcelacyjne, a całość została przeznaczona na przestrzeń rekreacyjną dostęp-ną ogółowi mieszkańców.

1. *Dobre Miasto, rewitalizacja zespołu domów z XVIII-XIX wieku przy dawnych murach miejskich przy ul. Sowińskiego. Fot. z archiwum oddziału NID w Olsztynie.*

Dwa wyróżnienia otrzymały zabytki olsztyńskie. W kategorii architektury przemysłowej i dziedzictwa techniki wyróżniono **dawny tartak Raphaelsohnów (około 1884 roku) w zakolu Łyny**. Obiekt został uratowany przed zupełną dewastacją. Po pracach konserwatorskich przekształcony w Centrum Techniki i Rozwoju Regionu „Muzeum Nowoczesności" (Miejski Ośrodek Kultury) świadczy o przeszłości lokalnego przemysłu miejskiego i dzisiejszych możliwościach muzealno-edukacyjnych tego typu dziedzictwa.

W kategorii adaptacji jury konkursu doceniło **zespół dawnego domu przedpogrzebowego przy cmentarzu żydowskim Bet Tahara (tzw. dom oczyszczeń i dom ogrodnika)**, zaprojektowany przez olsztynianina, późniejszego światowej sławy architekta Ericha Mendelsohna. Mieści się tu obecnie Centrum Dialogu Międzykulturowego DOM MENDELSOHNA (stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa i Fundacja „Borussia"). Obecną funkcję wprowadzono z poszanowaniem historii miejsca. Warto wspomnieć, że prace przy zabytku i finalny efekt zostały poprzedzone wyjątkowo dokładnymi badaniami konserwatorskimi.

2. *Olsztyn, zespół dawnego domu przedpogrzebowego przy cmentarzu żydowskim Bet Tahara (tzw. dom oczyszczeń i dom ogrodnika). Fot. z archiwum oddziału NID w Olsztynie.*

3. *Olsztyn, dawny tartak Raphaelsohnów (około 1884 roku) w zakolu Łyny. Fot. z archiwum oddziału NID w Olsztynie.*

Konkurs „Zabytek Zadbany" rozstrzygany jest od 1975 roku. Od 2011 roku prowadzi go Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Regulamin i kartę zgłoszeniową można pobrać ze strony internetowej NID (zakładka: Dla właścicieli i zarządców). Bliższych informacji udziela sekretariat konkursu, który prowadzi Oddział Terenowy NID w Olsztynie (e-mail: ot.olsztyn@nid.pl, tel. 89-521 26 87).

W tym roku została także wydana książka „Zabytek zadbany – co to znaczy?" (red. Iwona Liżewska, Warszawa: NID, 2015), poświęcona zagadnieniom konserwatorskim i doświadczeniom właścicieli obiektów. Na stronie NID dostępna jest także jej wersja elektroniczna.

oprac. Joanna Piotrowska